

אלוף משנה (מיל') בן ציון טחן (מילר)

עורך "מערכות" בשנים 1952-1956, במלאת שנה למותו

בן ציון (בנץ) טחן נולד בשנת 1921 למשפחת מילר, מראשוני רחובות, חקלאים עצמאיים, האוכלים מיגיע כפיהם ואינם סמוכים על שולחן נדיבים. כל חייו קשורים בארץ ישראל היפה. היה בוגר הגימנסיה העברית רחביה והאוניברסיטה העברית בירושלים, והאוניברסיטה האמריקנית בבירות. במלחמת העולם השנייה התנדב לצבא הבריטי ושירת בבריגדה היהודית. הוא שירת בצה"ל מיום הקמתו עד לשנת 1964, ומילא תפקידי פיקוד, מטה והדרכה. חותמו ניכר במיוחד במחלקת התכנון במטכ"ל, בה מצא כר נרחב לכושרו האינטלקטואלי והשפיע על עיצובו של צה"ל. בשנים 1952-1956 היה עורך כתב העת "מערכות" ובשנת 1957 אף חיבר את הקובץ "מערכת סיני" שראה אור בהוצאת "מערכות". הוא היה בוגר קורס קצינים, קורס מפקדי גדודים של צה"ל, קורס מפקדי פלוגות בצבא ארה"ב, ובית הספר לפיקוד ומטה באנגליה. בשנים 1965-1968 כיהן בן ציון טחן כשגריר ישראל בזמביה וזכה לאהדה ולהוקרה. בתום כהונתו זו הצטרף לחברת קרצינור הנפט אילת אשקלון כמנהל ארמיניסטרטיבי. גם כאן אינו עושה רק לביתו אלא מכהן במילואים כראש מטה מרכז הפעלה ארצי של "משק לשעת חרום" – מל"ח, ואף היה פעיל ב"צוות" – אגודת משוחררים משירות קבע בצה"ל. בשנת 1973 התמנה למנהל "מגן דוד אדום" בישראל, ובשליחות זאת עשה עד שהכריעה אותו המחלה.

בנץ חונן בחריפות אינטלקטואלית, בהשכלה מקיפה, כללית וצבאית, ובידע וניסיון בתחומים רבים. כישוריו חברו עם תכונות וקווים אופייניים, חוש הומור, רוחב לב ונועם הליכות. הוא היה נוח לבריות, הבין חולשות אנוש וידע לסלוח אך לא השלים עם פשרות לגבי ערכים ועקרונות. התגלמו בו הטוב והיפה של ישראל ולא דבק בו הסיגים. היה לנו למופת עוד בחייו.

כאשר נפל בנו הטנקיסט דוד (רוידי) במלחמת יום הכיפורים לא שחה קומתו ורוחו הגאה והאצילה לא נשברה. עוד בחייו השמיע ברבים את צוואתו הרוחנית: בחודש יוני 1974, כאשר נשא דברים באזכרה לבוגרי ביה"ס התיכון החקלאי בפרדס חנה, שנפלו במלחמת יום הכיפורים, הוא אמר בין היתר:

"...כל כך רוצה אני לומר על בני את כל הדברים הטובים שהוא ראוי להם – ואני מתבייש. אבל אינני מתבייש לומר על כל בנינו, על כל יקירינו, את כל הדברים הטובים שהם ראויים להם..."

"...קשה וכואב לדבר אל המשפחות. או לנו שאנו זקוקים לתנחומים. ואבוי לנו שאין לנו ניחומים... נחמתנו שיקירינו גדלו בצלמנו ובדמותנו – וטובים וטהורים מאיתנו ואם נגזר עליהם להיכרת באיבם, נחמתנו שנהרגו במלחמה לתשועת ישראל..."

"...ודברי האחרון אומר אל החברים של יקירינו... מרגע ראשון אתם מקופחים כאן: הם שמתו, טובים, זכים, טהורים, גיבורים. וכאלו – חס וחלילה – היה מישוה בא ואומר ולעומתם אלה שנשארו בחיים – לא. וכדי למנוע את העוול הזה, שמאז מלחמת יום הכיפורים אנו עושים אותו יום-יום ושעה-שעה, אני אומר ומדגיש: אתם ארוגים מאותו אריג, אתם יצוקים מאותו חומר ובאותו בותיוצר עשויים. רק יד המקרה היא שאחד חי וחברו מת. ובין החיים לא פחות טובים מכין הנופלים..."

"...אבותי באו הנה על רקע של פוגרומים... לארץ אבותיהם. ליהודים יש זכות לארץ משלהם, לא פחות משיש לכל עם אחר – והיכן אם לא כאן? ...זכרו כי הדבר אשר קרה את יקירינו – חבריכם – הוא חלק מחייכם, חלק מחיינו כולנו. אתם, עוד רבה המלאכה לפניכם: לבנות, לנטוע, לסלול, לחנך, לגלות, להמציא, להקים משפחה – ואם יהיה צורך, גם לצאת למלחמה ולשוב חיים ושלמים – ותמיד, תמיד לשמוח בגאון ישראל..."

דברים מופלאים אלה, לא פחות משהם מנציחים את זכר הבנים שנפלו ומאירים את מהות מפעלנו – הם מעידים על שיעור קומתו של אומרם, איש שהיה משכמו ומעלה. זכרו של בן ציון טחן אצור בתולדות צה"ל, זכר נפש יפה ורוח איתנה, זכרו של אדם אשר את כל ימיו עשה ביצירה ואהבה.